

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

56. An liceat in aliquo casu acceptare duellum? Ex p. 10. tract. 12. & Misc.
2. res. 54. alias 53.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

non vult nisi ostendere se non esse timidum, neque facit, nisi inambulare per agrum, quæ per se non habent connexionem cum alterius ruina, nisi per accideñs ex sola illius malitia. At nullus tenetur cum gravi & proportionato incommodo abstinere ab actionibus bonis, & indifferentibus, quamvis illis alius sit per accideñs abusus ad suam ruinam, ut constat exemplo feminae se moderatè comentis; sed in hoc casu non potest provocatus eas actiones præterire absque gravi incommodo, ergo non peccat eas exercens, quia neque ex parte illius est voluntas pugnandi, aut aggrediendi provocatorem, sed se præcisè defendendi.

2. Dices ab omnibus negari licitum esse acceptare duellum, tum quia est intrinsecè malum, & prohibitum lege Ecclesiastica, tum quia in illo uterque est aggressor; sed provocatus acceptaret duellum, quia sciens sequendam esse pugnam ex suis actionibus, illa eligens, vult moraliter pugnam. Concedo majorem propter ejus probationes, & nego minorem. Ad ejus probationem respondeo, pugnam sequi per accideñs ex illis actionibus propter solam malitiam provocatoris; qui autem vult causam, ex qua per se & infallibiliter sequitur effectus, vult virtualiter & moraliter effectum ipsum; qui autem vult aliquid quod non est causa effectus, non vult effectum: talis est provocatus in hac occasione. Teneretur autem lege charitatis ab his actionibus abstinere, quando sine gravi, & proportionato damno potest, secus verò si non potest.

3. Dices secundò hunc casum esse chimericum, quia impossibile est ut aliquis verum honorem amittat quod non egrediatur in locum conductum à provocatore, quia apud viros prudentes & Christianos nullus potest malè opinari de alio, quod non egrediatur, ob quod nullus potest acceptare duellum. Respondeo acceptationem duelli esse intrinsecè malam, ob quod propter nulla commoda temporalia est admittenda. Hæc autem non est acceptatio duelli, sed quædam actiones honestæ, & indifferentes per se utiles, & unicè necessariæ ad depellendam infamiam timiditatis, à quibus abstinere non tenetur cum tam gravi incommodo, quamvis provocator illis sit per accideñs abusus. Item dico quod sæpius dixi, eas actiones esse illicitas, quoties provocatus potest per aliud medium depellere infamiam timiditatis: ut si vir sit notæ fortitudinis, aut pietatis, aut si per virum Principem possit pacem componere. At verò si censetur in aliis occasionibus esse violator legis Dei, nec nota est ejus fortitudo, neque aliæ personæ accurrunt, quæ cum ejus honore ea de re tractent, jam est in tantas angustias conjectus, ut non possit abigere infamiam timiditatis, nisi egrediendo in agrum. Hæc omnia Hurtadus ubi supra, qui per alios §§. subsequentes, usque ad 115. conatur hanc sententiam mordicus probare; verum in fine asserit hanc sententiam esse speculative probabilem, practicè autem esse valde difficilem, & tu ne deseras omnino communem sententiam, quam sequitur Hurtadus de charitate dist. 9. diff. 26.

RESOL. LVI.

An liceat in aliquo casu acceptare duellum? Ex p. 10. tract. 12. & Misc. 2. Resol. 54. aliàs 53.

Sup. hoc in
ref. præte-
rita.

§. 1. AD hanc difficultatem sic respondet Petrus Marchant. in *Tribunali Sacram. tom. 2. tr. 6. titulo 3. quest. 15. resol. 2.* Non licet ulli, multo minus Duellum inire quacumque causa etiam honoris, nisi in casu in quo liceret Aggressorem injustum occi-

dere, & seipsum vitæ discrimini exponere. Ratio est: non enim potest quis se certo discrimini hominem occidendi exponere, &c. Dixi (nisi in eo casu quo liceret Aggressorem occidere, & seipsum vitæ discrimini exponere.) Pro quo nota, verum honorem præponi bonis temporalibus, & æquari vitæ: Ideo in casu quo liceret Aggressorem invadentem bona temporalia gravis momenti cum moderamine inculpatæ tutelæ occidere, in eodem casu liceret honorem verum per Duellum tueri: Si ergo occurrat casus in Duelli præsentatione, quo, si illud non accepto, Officium, Militiam aut Gradum ob infamiam delectere debeo cum gravissimo detrimento meo, vel Familia. Tunc crederem licere Duellum inire. Ratio est quia talis acceptatio non est nisi iusta defensione contra realem Aggressorem, qui de facto moraliter meum honorem, Officium, gradum aggreditur, ut mihi illa violenter eripiat, quæ jure naturæ eadem vi defendere possum, & debeo, cum absque horum amissione retrocedere nequeam. Hunc solum liciti Duelli casum mihi possum imaginari possibilem, sitamen revera omnia quæ supra ponuntur, actualiter in casu reperiantur. Hæc omnia Marchant. quæ secundum ejus mentem dicta esse volo. Et de hac questione alibi alia à nobis etiam dicta sunt.

RESOL. LVII.

An provocantes ad duellum teneantur à domo non exire, dum non componitur pax?

Et quam voluntate debeat provocatus à domo in publicum exire? Ex part. 5. tract. 13. & Misc. 1. Resol. 15.

§. 1. CASUS est practicabilis; Pro cujus decisione suppono me non teneri omittere actiones, quas sine gravi, & proportionato damno præterire non possum, licet ex eis alius vicio sit accepturus occasionem ruinæ propriæ. Hoc supposito respondeo ad dubium propositum, provocatum non teneri se domi continere, quando sine gravi, & proportionato damno id efficere non possit: nam in tali casu potest licitè in publicum exire. Ita Banez in 2. 2. quest. 64. art. 7. dub. 3. in fine, & Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 2. cap. 39. num. 11.* In quibus vero casibus inclusio intra domum erit maxime incommoda provocato, explanat Hurtadus de Mendoza in 2. 2. dist. 170. s. 1. 2. §. 96. & 97. ubi in fine docet hoc licitum esse, quoties provocatus non potest honestè se domi continere, quia prudens quisque censuit id oriri non à ratione, sed à timiditate, quæ omnia licita esse probat in illis casibus, in quibus provocatus certo scit inimicum esse in loco, per quem ipse est iturus, vel etiam quando faciendum est iter per locum conductum, ubi provocator expectat armatus. In his autem casibus, in quibus licitum est provocato exire ad sua negotia peragenda cum periculo pugnandi, potest & debet ire benè armatus, non secus ac si ipse esset pugnaturus. Se enim armare non est peccatum, ea autem in occasione prudentis est timere pejora, & se ad illa comparare. Nec potest provocator inde scandalum pati, quia cum ipse alium provocatione coegerit, ut se armeret, aliquin apud omnes erit imprudens, cur exanderet provocatorem, aut cur inde ansam arripit pugnandi?

2. Sed quam voluntate debeat provocatus à domo in publicum exire? Respondeo non voluntate absoluta pugnandi, sed conditionata, qua provocatus decernit pugnare, si à provocatore cogatur, nec possit se aliter honestè tueri: & ratio est, quia hæc voluntas non est mala, est enim de objecto bono, quia quando non potest periculum aliter effugere, quam dimittendo